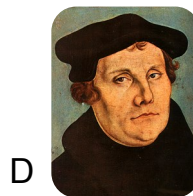
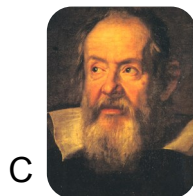
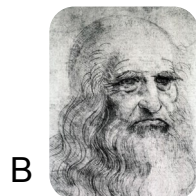

1. Omkring år 1500 skedde stora förändringar i människornas liv. Därför har historikerna bestämt att det är omkring år 1500 som *Den nya tiden* börjar. Berätta kort vilka förändringarna var.

2. På de olika bilderna nedanför ser du personer som har betytt mycket för de förändringar som ledde fram till den tidsepok som kallas för *Den nya tiden*. Vilka personer syns på bilderna? Vilka viktiga förändringar har personernas liv och gärningar lett fram till? Skriv dina svar på raderna nedanför bilderna.

A _____

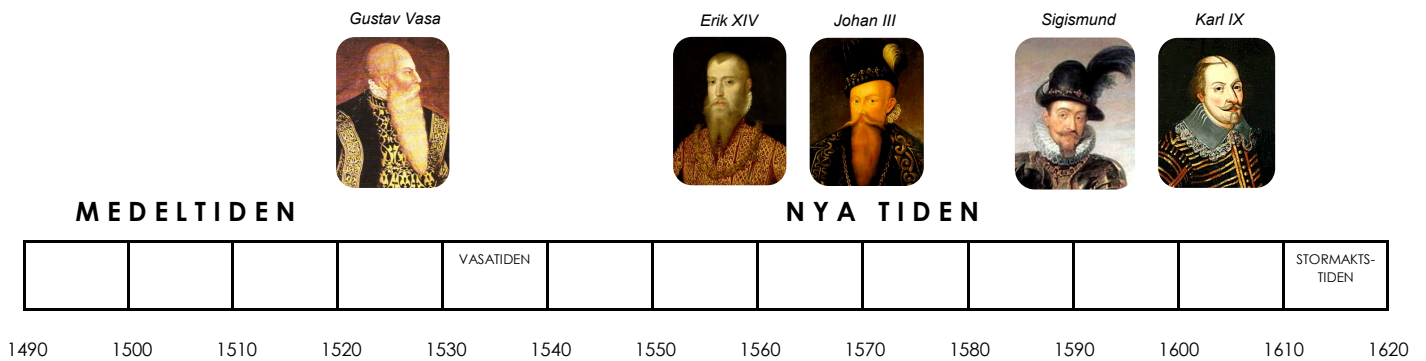
B _____

C _____

D _____

E _____

- Här ser du en tidslinje som visar *medeltiden* och den *nya tiden*.
Måla den del av tidslinjen som markerar medeltiden i röd färg.
- Den första delen av den *nya tiden* brukar kallas för **Vasatiden**.
Måla den del av tidslinjen som markerar Vasatiden i grön färg.
- När brukar vi säga att Vasatiden började? _____
- När räknar vi med att Vasatiden tog slut? _____

- Under hur många år varade Vasatiden? _____
- Ovanför tidslinjen syns några regenter som levde under Vasatiden. Finns där några namn du känner igen?
Vet du något om dem?

- Vilka historiska källor ger oss viktig kunskap om människorna som levde på Vasatiden? _____

1. Hur kom det sig att Gustav Eriksson Vasa var fången i Danmark?

2. Vad var det som fick Gustav att bestämma sig för att befria Sverige från danskarna? _____

3. Varför begav sig Gustav till Dalarna? _____

4. SANT ELLER FALSKT?

Vilka påståenden om Gustav äventyr är riktiga och vilka stämmer inte? Markera efter varje mening om det är SANT eller FALSKT!

- **Hos Arendt Person får Gustav lov att sova i storstugan.**
- **Arendt Persson förråder Gustav.**
- **Arendts hustru Barbro hjälper Gustav att fly genom dasshålet.**
- **Gustav fick gömma sig i Sven Elfssons hölass.**
- **När danskarna genomsöker hölasset med sina spjut, skadas han tack och lov inte alls.**
- **Dalkarlarna vill genast starta ett uppror mot danskarna.**

5. Vad hände när Gustav flydde vidare till Norge?

6. Vad har denna händelse givit upphov till idag?

Erik XIV

1. Gustav Vasa dog år 1560. Hur fördelades makten i landet mellan Erik och hans bröder? _____

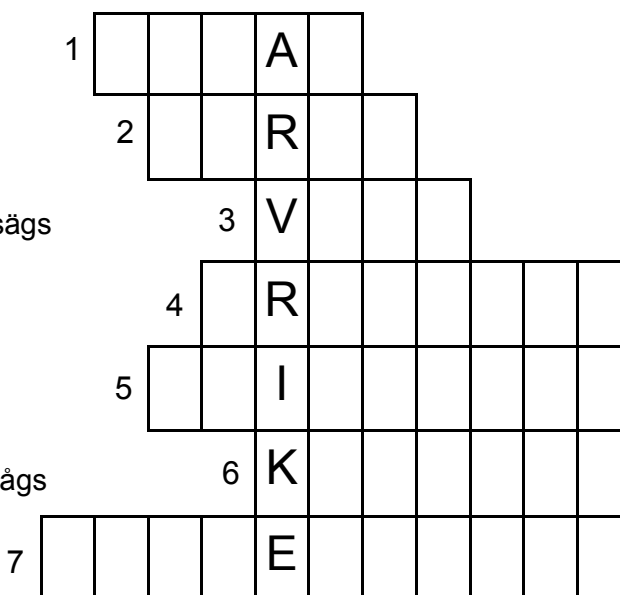
2. Erik var en misstänksam kung och litade bara på två personer. Vilka?

3. Varför satte Erik sin bror Johan och hans familj i fängelse?

4. Vad hände efter att Erik gift sig med Karin Månsdotter och låtit kröna henne till Sveriges drottning? _____

5. KORSORD. Lös korsordet om Erik XIV.

1. En av Eriks bröder
2. Eriks hustru och Sveriges drottning
3. Denna ätt tillhörde Erik
4. Denna förgiftade maträtt sägs Erik ha ätit
5. Här satt Johan och hans familj fängslade
6. Johans fru Katarina var ...
7. Efter denna händelse ansågs Erik vara sinnessjuk

1. Varför lät Gustav II Adolf bygga fyra krigsskepp?

2. Berätta hur det gick till när skeppet Vasa byggdes.

3. Meningarna nedan beskriver kort hur skeppet Vasa förliste.

Men meningarna har hamnat i fel ordning.

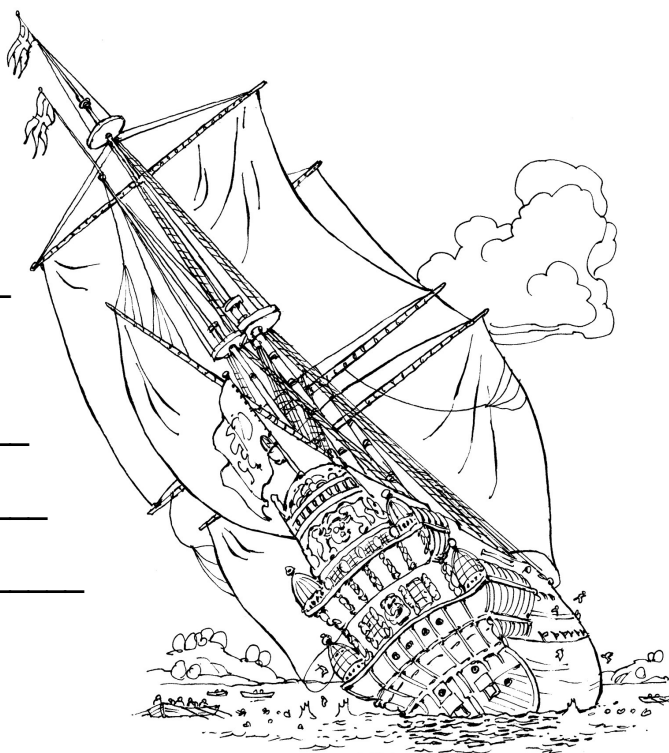
Numrera meningarna så att de kommer i rätt ordning!

- En kraftig kastvind, fick Vasa att luta åt vänster.*
- Vattnet började forsa in genom de öppna kanonluckorna.*
- Sedan sjönk Vasa snabbt till botten.*
- Längs stränderna var det fullt med folk.*
- Vid nästa vindstöt, la sig Vasa än mer på sidan.*
- Fartyget sköt salut med sina kanoner.*

4. Vad tror man var anledningen till att Vasa kantrade och sjönk?

5. Här ser du hur skeppet Vasa börjar kantra.

Om du vill kan du måla det praktfulla skeppet.

1. Varför var svenskarna misstänksamma mot just landet Polen?

2. Meningarna nedan beskriver hur Karl X Gustav genomförde Tåget över Bält.

Men meningarna har hamnat i fel ordning.

Numrera meningarna så att de kommer i rätt ordning!

- Som tur var, blev det en riktigt kall vinter.*
- Först tågade hela vår svenska armé genom Tyskland.*
- Danskarna blev så överrumplade att de omedelbart gav upp.*
- När isen la sig marscherade vi först över Lilla Bält.*
- Vi fortsatte vidare över till Lolland, Falster och Själland.*
- Vi erövrade Jylland söderifrån.*

3. Freden i Roskilde år 1658 var

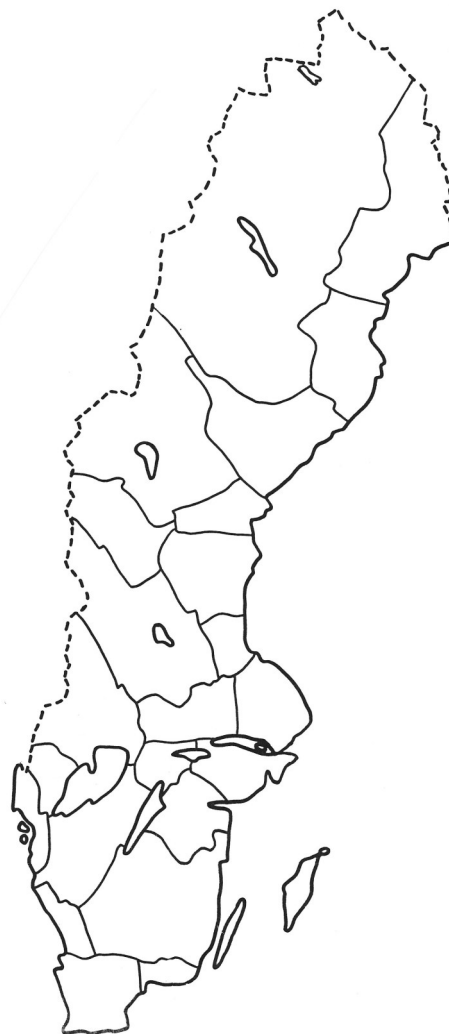
den hårdaste i Danmarks historia.

Skriv namnen på de nya landskap som Sverige tilldelades efter freden.

Måla även in de på kartan över

Sverige.

De här landskapen blev svenska under 1600-talet:

1. I vilka länder i Europa var tron på häxor särskilt stor?

2. Vad var en klok gumma för en person? _____

3. Vad kunde barnen som vittnade berätta om? _____

4. Varför tror du att många föräldralösa barn vandrade från by till by för att vittna? _____

5. Varför brände man kropparna, av de kvinnor som blivit avrättade för häxeri?

6. Hur gick vattenprovet till? _____

7. KORSORD

1. I detta landskap var tron på häxor stark.
2. Det var vanligt att kroppen efter en kvinna som avrättats för häxeri ...
3. Många kloka gummor anklagades för att vara
4. Barn påstod att häxorna lät dem träffa ...
5. Ofta var det barn som ...
6. Barnen sa att häxorna förde dem till ...
7. En anklagad kvinna kunde utsättas för ett ...

